

НАСТАВНИ
СТАРОСНИ
СТАРОСНИ
СТАРОСНИ

www.nb

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 23.

6. јуна (24. маја) 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Излази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-uteza 4.

Излази и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Злоупотреба ратне припомоћи.

Држава је дужна да ослободи јунаке који се боре на бојишту бриге да им породице њихове не скомраче. Држава даје породицама ратника толико потпоре да могу без бриге живети, да не трпе нужду са тога што им ранитељ брани отаџбину. Ово је не само племенита и неопростива брига са којом се држава одужује онима, који се за њу боре. Тако врше борац и држава своју међусобну дужност.

Својта оних који су пошли на војску разуме ову лепу бригу; она зна да ову ратну потпору не заслужује она него онај старешина, који на бојишту залаже своју главу; зна да са овом ратном потпором није ослобођена од рада, те вредно продужују свој пређашњи рад а местимице свр-

шује и оно што би имао био да уради у рат отишавши муж, отац или брат. Вредне младе претворише се у праве људе, добре матере, у брижне очеве, те раде озбиљно и вредно све мушке радове.

Тим је жалосније што се понављају тужбе да има и таквих породица, које крај ратне потпоре леђују те не ће да раде. Бивало је, да је газда своме бирешу или волару — војнику — издао сву конвенцију његовој породици, да је оставио и у стану па ипак ни један за радњу способни члан те породице не ће да ради на место породичнога старешине који је у рату, него знајући да уз ратну потпору могу да живе и без ла раде — држе да не морају да раде. Да су ови ретки случајеви, не би требало ни спомињати их. Али ове злоупотребе ратне потпоре могу рђаво

да утичу на сву нашу земљу; могу да осујете нашу жетву, да омету сву нашу земљорадњу а тиме да доведу у опасност и успехе нашега ратовања. Кад би се дакле ова небрига разврежила, кад би њих стотине хиљада радних руку лењивали онда када би требале најживље да раде — онда би жетви својој могли рећи: лаку ноћ! Онда би, што не дао Бог, испунило се оно што желе наши душмани, а то је: да поскапамо од глади!

Ми не можемо тражити да раде тешке радове нејака деца, кукуљави старци и болесни људи — али се то не може трпети; да они који су пре вредно радили док им старешина није отишао у рат — сада батале рад, јер сад добијају ратне потпоре. — Ратна потпора не даје се за то, да људи за радњу способни у хладу пландују. Томе се мора стати на пут из опћега интереса.

Ваља дакле што пре обавестити све оне који су за рад способни, који су пре ратне потпоре увек радили а сада као потпорници рад баталили — да и држава има будне очи те ће, кад примети да та браћа рахат лењују, ускоро наћи пута и начина да их примора да раде.

Помислимо само како ће се изненадити многи старешина, кад се срећно врати са бојишта па нађе на дому гомилу лењиваца, који су ратну потпору појели ама баш до последњег филира само за то, што су се дели скрштених руку.

Сеоске старешине — опћински поглавари, ваша је дужност да доско-

чите овоме злу. Обавестите све оне који злоупотребљују ратну потпору на нерад: да ће се љуто кајати што то раде — јер се то не ће више трпити. Не ће тима после кад им се узме ратна потпора, помоћи јао и помагај!

Произвођење салате.

Салата је зеље, које од свег поврћа онајвећу добит производељу осигурава, јер се салата у великим количинама на пијаци тражи и троши, те се лако прода. Као што је код нас, тако је и у иностранству, где је поднебље неповољније, пролетње јело, које се радо купује и троши.

Будући да не захтева скоро никакву негу и будући да после салате на истоме земљишту сваку другу биљку можемо производити заслужује салата, да ју онде, где су прилике повољне, у што већој мери производимо.

Зимска салата се најбоље производи на добро урађеној, плодној земљи средње тежине под благом климом. Што је топлије пролеће у дотичноме крају, тим се брже развија. У башти га сеју по целој нашој држави. На ораници само у пределима, где имаде и другога поврћа и где је свет умешан и увиђа, да се са производњом зеља и поврћа може доћи најлакше до благостања и имања. У таким пределима, где се поврће у великом производи народ је задовољан, јер непрестано добија новаца продавајући те производе и сматра децу за благослов, јер њихов ручни рад може врло добро употребити.

Чим се с пролећа осуши земља тако да ју можемо обрадити, ваља нам салату окопати и од корова очистити. Ако је време повољно, салата се брзо развија. Још једанпут треба да салату окопамо и полевамо, после чега се салата напрасно развија и већ почетком маја ју можемо vadити.

За семе ваља означити завремена

заједно са корењем и тек накнадно опсечемо корење. При вађењу pazимо да не падне земља у главицу. Ozлеђено спољашње лишће уклонимо, затим сместимо салату у велике корпе и то главице главом доле чврсто једно до друге; само код најгорњег реда сместимо салату тако у корпу, да главе гледају горе.

На једноме катастралноме јутру

Извиђавају непријатељски положај.

најлепше главице салате. Када семе sazре, ваља га или дневно сабирати или дочекати да највећи део семена sazре и онда сасецимо цветна стабла, осушимо их и овршимо их. Семе и после четврте године још добро клија. У једноме килограму имаде око 750 хиљада зрна.

Када зимња салата у главу расти, почнимо ју vadити и продавати. Најбоље главице пред вече vadити. То тако чинимо, да главице над земљом отсечемо или их извучемо из земље

можемо у просеку око 40,000 биљака посадити по ако за продају само 30,000 комада рачунамо по просечну цену од 2 до 3 филира, то можемо лако израчунати, да принос једнога јутра износи 600 до 800 круна, а то је врло лепа добит. Ако је то још на такој земљи где и краставце производимо, онда — само ако је земља добро урађена и ако ју добро пођубримо — лако можемо увидети, да производња поврћа врло добро награђује рад вредних руку.

Чујте људи!

Ево нам је на прагу месец јуни. Још за мало па ће се силни ратарски послови у једаред укретити. Сад је време, да човек најорније и најсвојекније прионе око рада, да би за зиму свега довољано себи приправио. Ко ради, не боји се глади.

И овога је месеца било време добро за ратаре. Било је до душе последње недеље доста киша на све стране, која је добро поправила усеве.

Месец јуни може још много да нам помогне, само ваља газда да се ушне из петиних жила, те све да уради људски и на време.

На њивама треба угар заорати а уједно можеш и љубрити. Кукуруз, шећерну и крављу рену, кромпир, дуван, пасуљ, купус и све друго биље што је за копњу, треба окопати, да га не угуши коров и да се земља не исуши и испуца. Репица већ сазрева и треба је радити чим видиш да је толико сазрела, да се може жњети, јер ако оклеваш и скањиваш се, репица ће ти презрети и јако ће се омлатити. Твоја воља, твоја штета. Да ти не би отишло ни једно зрице у штету, добро би урадио кад би на кола, на којима ћеш репицу свозити на гумно, прострео целу велику пољаву. — На ливади се сено коси, купи и слаже на згодно место. Око брснате и лиснате детелине и лудерне ради за јутра, за росе, док јој је лишће влажно, јер на сунцу се лишће сасуши, сиржи, те за час онадне. Утуби добро, да летелину и лудерну и никоју другу зелену

храну, што се за зиму оставља, не ваља оставити да се пресуши, јер ће лишће опасти и истрињити се, а код те хране баш је лишће најглавније. Још није прошло време, да посејеш чести кукуруз за марву, јесењи мувар, сирак.

Пази на своју марву, да се не преждере и поболе од зелене пиће. Немој никад прећи од једаред са суве пиће на зелену, јер можеш накаљати, него мешај полагано. Доцније све мање и мање мећи суве хране, док напоследку можеш сасвим мирно саму зелен давати. Ако су ти волови у јарму, чувај их, да се не прекину. Не вијај их цео боговетни дан, него их пусти око подне да се издувају и да се прихвате.

У врту нека су ти леје увек лепо оплевљене. Ако је земља сува, испуцана или коровита, окопавај је по потреби. За време суше заливај. Најбоље је подвече заливати кад захлади, јер онда сунце не извлачи влагу, него се сва ушје у земљу.

У воћњаку и дудару чисти дрвеће, треби га од гусеница. Док траје велика суша, можеш и заливати, особито млађа скоро засађена дрвета, која нису још дубоко пустила своје жиле у земљу. Пужеве и шкољиве бубе тамани.

У винограду се калами, сувишан зелени ластар се кида, чокоће се везује. Сад је време, да се и против пероноспорје по други пут прска. При везидби немој лозу јако стезати а лишће, гледај, да сасвим слободно остане. Никакву радњу у винограду немој предузимати, док је у цвету. Кад снадне цвет, можеш слободно у њему радити.

Пчеле се овог месеца роје. Будним оком надгледај кошнице, да ти рој како год не умакне, јер онда не ћеш ове године осладити уста. Нека ти је све спремно и при руци, што ти треба да рој ухватиш и стресеш. Немој се у последњем час освртати, јер ће ти рој зацело прнути и изгубити се.

Коприва је добра пића. У Шведској употребљују сушену коприву за пићу крвама, које отуда дају више млека. Кад коприва увене, не жеже. Воле је и коњи, јер им длака бива од ње лепо светла. Рана, обарена коприва, добра је рана и живини. Коси се 5-6 пута а расте свуда.

www.nb.rs

Н
А
Р
О
Д
Н
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Са севернога ратишта: Улани језде преко поља.

Како би се могло наше воћарство унапредити? *

Написао: Стјепан Којдл — Пожега.

(Наставак)

Чешка поседује прастаро и раширено воћарство. У Чешкој долази шест воћака на свакога становника. Воће из Чешке шаље се у Немачку водом (лађама). Један товар на лађи садржаје 10 до 12 вагона воћа, а потребује до Берлина 6 до 8 дана. Мањи део чешког воћа иде у Баварску и Виртембершку. У септембру и октобру 1902., кад сам боравио на воћарском заводу † Николе Гаухера у Штутгарту, продано је на штутгартском теретном колодвору 169 вагона чешког воћа (јабука и крушака).

Чешка, поготово долња долина Влтаве, имаде изврских крушака: солинска и краљевска круна, које су обе слатке и врло fine, због чега су на немачким тржиштима, особито у Берлину, врло омиљене. Осим тога продуцира Чешка финих јабука, а у долинама шљива; познате су и тражене особито шљиве кралушке и доланске ради своје величине, каквоће и раног дозревања. У Чешкој има и лепих трешања. Особито познате и тражене су «Шаланер» и Моравска

црна рана трешња. У винородним крајевима гаје се у Чешкој и fine кајсије, које потражују немачке творнице конзерва.

Угарска шаље много воћа у Немачку, те опскрбљује творнице конзерва са кечкеметским кајсијама. Приморје експортира рано воће, Горња и Дољња Аустрија, те Штајерска — како сам већ навео — воће за воћно вино. Особито цењене су и тражене у Дољњој Аустрији кремсе кајсије и вахауске брескве.

Из устро-угарске монархије увози се највише свежег воћа у Немачку, јер Немачка — узимајући по вредности — повлачи 97% укупног извоза на свежем воћу. Немачка пружа монархији највеће погодности у стварима царине, те је осим тога — обзиром на повољне прилике промета — водом и жељезницом близу!

Немачка држава шаље годишње у иноземство преко 50 милијона марака за свеже и за суво воће те за воћне конзерве. У краљевини Виртембершкој, која броји око 2.5 милијона становника, има шест милијона воћака, а унаточ овој великој количини ваљано негованих воћака није кадра толико воћа продуцирати, колико га потребује за прављење воћног вина и за сушење. Потребно је е тога, да се у Виртембершку увози воће (поглавито јабуке) из других делова немачког царства, те из Аустрије, Швајцарске, Луксембуршке, Белгије, Италије, Холандије, Француске итд.

* Извод из истоимене књижнице поштованог писца, са његовом дозволом.

Изгледи на добру жетву.

Министар пољопривреде, преузвишени г. барон Имре Гиљањ, извештава о изгледима на идучу жетву и наводи: да сада зависи само још од времена, па да имамо добру жетву. Ако ускоро добијемо обилно кише, те јесењи усеви не страдају од суше, а пролећни ако се оснаже — онда су изгледи на добру жетву готово сигурни. Из овога министровога извештаја саопштавамо ово што је главно:

Јесењи усеви стоје врло добро и одолевају суши, али пролећни усеви почели су местимице већ да се жуте. Још се не може одредити поуздано, колико је земљишта ове године посејано са житарицама, али по дојаконшњим исказима може се рећи, да је и ове године засејано онолико земљишта, колико се засејава обично сваке године.

Јесења жита у опће још добро подносе сушу. Испрва је било нешто и тужбе: да су та жита са суше и хладнога времена почели да жуте и да постају местичава; али из извештаја, који стижу из већега дела наше државе, види се, да јесења жита, особито у јужним и западним крајевима, стоје врло добро. Ако ова жита добију што пре добру кишу, а не снаћу их никакве непогоде, биће берићетна. Слабија су по брежуљцима, али су врло лепа по долови и равницама; влатају а местимице силе се већ и у класове.

Јесењи усеви ражи су већ влатали, истурили су и класове, али

још не цветају. Са суше и хладнога времена су мало заостали у своме развиту те су се и проредили, али су им класови већином врло лепо. Пролећна жита и ражи су у опће врло лепо никли, доста су и пуна, но местимице жуте се са суше. Да би добро влатали нужна би им била пре свега добра киша.

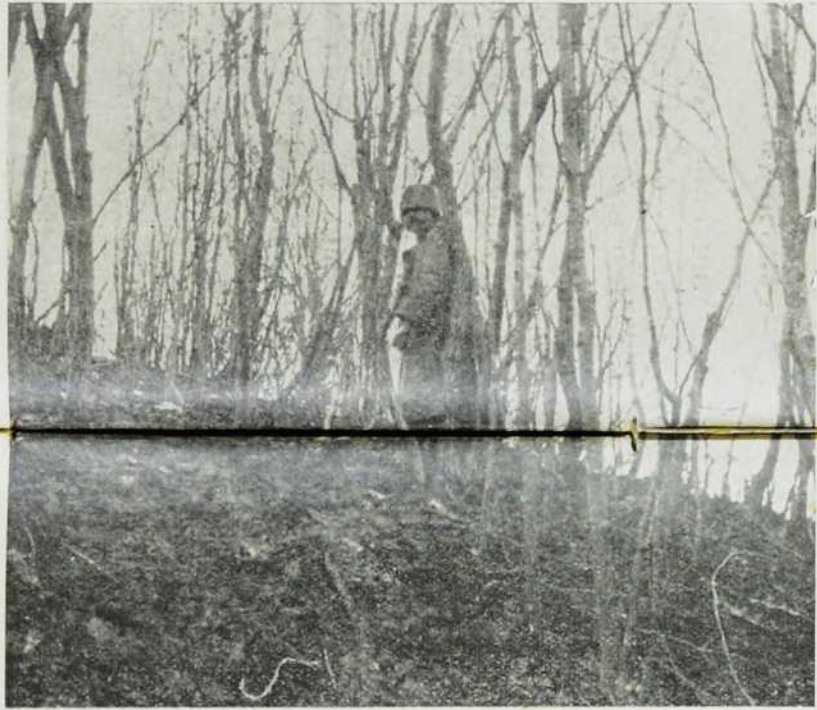
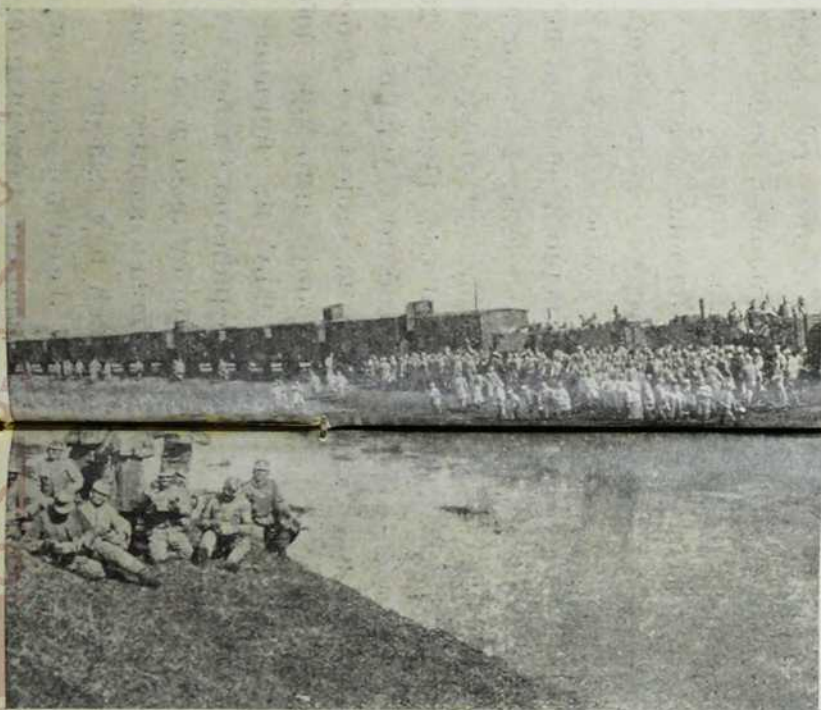
Јечмови и зобови су у опће добри, али би и њима већ требало кише.

Кукуруз се понегде још и сада сеје а то је зато, што је суву земљу било тешко радити. У добро урађеној земљи кукуруз је добро никнуо, али слабо је никнуо у оној јесенас узораној и џомбавој земљи.

Кромпир је свуда већ посејан и добро ниче. Рано посејана шећерна репа никла је лепо на равно, а и репа за шећер у опће је лепо никла. Репица је свуда врло лепа. Поврће је са суше местимице још врло кржљаво; махунице се местимице још и сада сеју, особито пасуљи. Грашка доносе баштовани већ на продају. Местимице се баштовани туже на мраз, те сеју леје поново. Ељда и сирак се сада истом сеје. — Кудеља и лан су већ свуда посејани. Дуванска је расада свуда по топлим кућицама врло лепа. Детелина је свуда врло лепа, исто тако и вика. Мухар и чаламада истом се сада сеје.

Воће није много страдало од задњих мразева. Ране трешње доносе се већ на пијаце; исто тако имаде већ и зрелих шумских јагода.

1. На подножју Карпата. — 2. На одмору. — 3. За време менаже. — 4. Дошао један Рус да се преда.
5. Тежак пут по благу. — 6. Руна гранатом разривена.

Са карпатскога бојишта.

Огледало светскога рата.

На талијанскоме ратишту се за сада војске само чаркају. По овим чаркањима може се судити, да је талијанскоме народу прошла воља за ратовањем. Варош Милано гледајући прве рањенике, почела се бунити. Седам хиљада талијанских војника пребегло је у Швајцарску, на неутрално земљиште, јер не ће да ратују. По званичном извештају нашега генералнога стожера расули смо један талијански батаљон и сузбили пет нападаја једног талијанскога одреда.

У талијанском рату бивало је окршаја и на мору и у ваздуху. Наше крилатице бацале су бомбе на венецијанске барутане, а на мору је при улазу у тршћански залив једна страна лађа набасала на мину, те је потонула. То је опомена Талијанцима да се не усуђују узалазити у тршћански залив.

Већ по овим мањим претходним бојевима изјављује се талијански народ против своје опаке владе и њезиних вођа. Има јасних гласова, који говоре: да је рату овоме крив главом сам краљ. Многи војници бацају јавно своје оружје и не ће да се бију; народ се местимице буну, па светиња пустоши и пљачка домове имућних људи и својих и туђих.

Тај метеж потискује Италију у унутарњу револуцију те ће свршити по њу врло жалосно.

Руси за четири недеље дана нису били кадри да даду отпора нашем гонењу. Сада прибрав сву своју снагу, гледаху да зауставе наше чете — са грдним губитцима своје војске. Ако ми будемо и даље овако продирали унапред сатрћемо руску војску сасвим. — Град Пшемисл смо већ опсели.

Енглези и Французи су у новије доба пренеражени. Четрдесет хиљада немачких бродовских раденика граде нове бродове подморнике. Немачка обилује и горивом, новцем и војницима — а то је најпоузданији услов њезиним успесима.

Турци су сигурни да ће победити. Све да непријатељи продру до најужих обала Дарданела, тамо их чекају тонови мужари са зјелама од 42 центиметра, који ужасно руше све што згоде.

Мађарска Газдинска Задруга

образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље, те држи исказ земља, продаваца и купаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса је ова: Budapest, IX., Ullóí-út 25. szám.

Издајица.

Испред села, тамо на раскршћу, седи просјак. Није стар али му је поглед тако уморан, као у старца или у тешкога болника. Гледа предасе блесасто, испред њега лежи му шешир у прањини на цуту. Стадох преда њ' и бацих му у шешир неколико филира.

Замислих се. Шта се у души овога јадника морало све догодити, док је у њојзи утрнуо сваки људски осећај.

Дечко, који ми је добадио са једном својом речи кључ што отвара тајну душе овога јадног божјака, приметио је да ме ово занима, приступио ми је, те је са детињским осмејком безазлено испричао ово:

— Утекао је испред непријатеља.

Будапешта: Наши и немачки рањеници сунчају се.

Не захваљује; само ме гледа плашљиво и узверено. Неки дечко који пролази путем, стаде, исприча се важно те ће рећи:

— То је издајица! Сиромах блесан је!

Ова опора реч није дирнула просјака. Погледао ме је неповерљиво, као да ми се нечем чуди, па онда се опет блесасто узверило.

— Тај зар издајица? — упитам дечка.

Хтели су га као издајицу да стрељају, али кад су се уверили да је помахнитао, полудео, помиловали су га.

— Не рече ли да је издајица?

— Да богме да је издајица.

Дечко ме погледа зачуђено, па ће ми рећи, чисто поучљиво:

— Издајица је сваки човек који изда свога краља!

— Тако је, синко! Само ми реци, ко те је томе научио?

— Отац мој. И он је био тамо. Та ево мога оца где иде амо.

Дечко претрчи кашлару, коме је десна рука била у повоју.

Радо поздравих овога јунака. Рањеник ми је испричао историју издајника. Жалосна је то историја. Подрти просјак, који сада тамо жмири и час погледа блесасто у прашину на друму, био је у рату што га сада војујемо са Русима. Био је у једном пешачком пуку војник. Цук је био у карпатским бојевима у великом шкрицу. Онај вод коме је био вођа Петар — тако се зове онај просјак — Руси су били опкољени. Наши јуначки момци јуришаше на Русе са бајонетом не би ли се како искобељали. Али мој ти Петар, мајчин вођа, уместо да предњачи момцима у јуришцу, баца пушку своју на земљу и повиче на момке:

— Предајмо се, браћо! Изгибасмо сви до једнога!

Но момци се не осврнуше на ове кукавачке речи свога водника, јуришаше и оборише предњаче као снопље. Руси се уплашише и устукнуше, ма да их је било тројином више него нас. Петар се узверио, блед као крпа стајао је међу својим јуначким момцима — али га момци не ословише. Да су га корели, да су га проклињали, још би које-како и претрпео своју срамоту — али ово немо презирање момака потресло је душу Петрову. У мах је помахнитмо, полудео је. Лекар је одмах познао да се Петар не претвара. Ум му се са ове грдне срамоте његове помрачио. Послаше га са првим рањеницима у

болницу. Није ни излазио пред ратни суд. Мртав је то човек. Душа му је умрла.

*

Кад сам овај случај испричао једноме ратноме судији, аудитору, осмехнуо се, жалостиво рече:

— Бива, богме, да се кад-кад ма и врло ретко и овако што деси. Сваки војник знаде да му смрт и у најочајнијем часу није тако извесна као што је извесна смрт му кад учини издају, кад побегне кући или када се хотимично и навалице преда непријатељу. Војнике кукавице, војнике који се предају а могли би се бранити и одбранити — казни суд по закону најстрожије. Ратни суд суди војника који изневери своју заставу на смрт или на тешку робију. Та иста казна чека и онога војника, који се без нужде преда или утече, пребегне непријатељу. Кад се заробљеници врате опет нама, чека их овде строга истрага и ако се пронађе и осведочи по очевидцима да нису имали повода да се предају — тешко њима! Најтежа је казна за поштена човека губитак части. Кад се војник, који се огрешио о своју заклетву, врати у своје село и жене и деца вичу за њим:

— Издајцо! Срам те било!

Да се јабуке добро очувају. Јабуке ваља сместити у сасвим сух песак и то тако, да се јабука не дотиче јабуке. Сандук ваља тако да се затвара, да не може пробити ваздух. И онда ваља сместити то, где нема промахе или топлоте. На тај начин сачуваће се јабуке тако добро, да ће им остати сачуван и кус и мирис. Само ваља одабрати сасвим здраве јабуке.

ШТА ЈЕ НОВО.

Продужен упис другог ратног зајма. Обзиром што је међутим букнуо рат са Италијом, то је министар финансија продужио упис на други ратни зајам до 7. (седмога) јуна о. г.

Посвета заставе на бојишту. У августу прошле године погодила је непријатељска граната заставу 65. пуковније и сву је разнесла, а убила заставника, који ју је носео. У каснијим се бојевима та пуковница одликовала храброшћу, те јој је Његово Величанство поклонило нову заставу. Посвета нове заставе обављена је на северном ратишту 26. прошлог месеца. За свечаног чина одао је пуковник Стеван Станојловић, заповедник 65. пеш. пуковније, Његовом Величанству краљу, те Њих. Висости врховном војном заповеднику и надвојводи Људевиту Виктору поклонствене брзојаве, на које су стигле од Његовог Величанств и Њих. Висести милостиви брзојавни одговори. Први чавао у држак нове ваставе забио је војни заповедник генерал Пфланцер-Балтин, по том пуковник Станојловић, сви часници пуковније и 400 одликаних војника те исте 65. пуковније.

Ексхумације и преноси палих или у болницама на ратишту преминулих војничких особа. Молбенице за ексхумирање и преносе на ратишту палих или преминулих имају се поднети надлежном војном заповедништву молитељева боравишта. Заповедништво ће те молбе уступити односно бојно-етапном заповедништву, а ово ће споразумно с надлежном првостепеном политичком области молитеља праводобно брзојавно обавестити о времену накањене ексхумације. Ексхумације могу уследити само из појединачних гробова. Ту се примећује, да се у Аустрији може дозволити ексхумација, односно пренос лешина оних, који су умрли од пегаве пошалине, козица, азијске колере или куге, а у Угарској још и од шарлаха и дифтерије тек једну годину иза смрти дотичника. За Босну и Херцеговину вреди у том погледу установе наредбе земаљске владе од 12. маја 1879. год. — Молбенице за ексхумацију и пренос таквих мртваца, који су покопани

на подручју, где још не функционирају политичке области I. молбе биће редовно одбијене. — Било би међутим пожељно, да се ексхумације и преноси палих или на бојишту преминулих одгоде до времена иза рата. Жељезничке су управе за такове преносе иза рата ставиле у изглед попуст од 50 %.

Пустошење у шарошкој жупанији. Велики жупан шарошке жупаније изјавио је ових дана, да се тек сада, након што су Руси протерани, примећује колико су ту жупанију опустошили. Многих је места у опће сасвим нестало. У Зборошу су ерушили хисторијску Ракоциеву цркву, а и другу су цркву општеили. Од кућа није ни једна цела. Градићи Семерие и Алпопагоњ хитцима су руског топништва претворени у рушевине.

Голубачка муха у Угарској. Последњих дана појавиле се у јужним крајевима темешке жупаније силна јата обада, који нападају благо на пашњацима. У два дана погинуло је од уједа безбројних тих муха: 331 глава рогатог блага, 33 коња и 181 свиња. Грађанство је у очајању, јер не може стоку обранити од навале тих муха.

Узидане девојке. Тарновски рабинер приповедао је новинарима, како су ондашњи Жидови спасли своје кћери пред насиљем Руса. Пре но што су Руси ушли у Тарнов, узидали су Жидови 118 својих најлепших кћери у неко старо складиште и обскрбили их живежом за две недеље. Након две недеље донели су им криомице опет живежа и тако се то обнављало сваке две недеље кроз све време док су Руси били у Тарнову. Када су Руси протерани, ослобођене су и девојке, које су за чудо све добро издржале овај тешки свој положај.

Кривотворитељи новца. Будапештанском редарству стигло је више пријава, да по сајмиштима, а нарочито на коњским сајмовима има много кривотворених банкнота по 50 и 100 круна. Изаслани детективи установили су у Хатвану, да је добро организирана дружба преузимала од кривотворитеља добре фабрикате банкнота, те их или сама стављала у промет, или их продавала лаковерним сељацима. Већ је затворено много чланова те дружбе.

Генерал Ратко Димитријев у западној Галицији.

(Према приповедању начелника Радомисла,
Евгена Матуле.)

«Као начелник и лекарник градиња Радомисл Виелики, што лежи двадесет километара северо-источно од Тарнова, имао сам прилике да све од почетка будем сведок рата, а самом и моја мала општина. Преживели смо тешка времена.

Потпуна два месеца био је у мојој кући уконачен заповедник треће руске нојске генерал пешаптва Ратко Димитријев. У оно време било је овде у Радомислу душевно средиште, одакле су се водиле операције велике руске треће војске, која је сезала од Висле преко Дунајеца све до Карпата. Као домаћин куће генерала, могу казати потанкости, које нису без актуалности, јер је данас име овог руског војсковође и његове војске непрестаним предметом разговора.

Било је почетком месеца децембра, Руси су већ били у нашем месту, кад су из Пилзна кренуле велике масе руског војништва. Отуда је стигао и велик број аутомобила, кола и јахача. Био је то стожер војсковође Ратка Димитријева. Будући да смо од руског бојно-етапног заповедништва већ унапред били примили налог, да уредимо генералу у мојој кући стан, то сам га дочекао, те му се приказао. Он ми пријатно узврати поздрав, што ме је ободрило, да истакнем тешке кушње, којима је град био досад по козацима изложен, те га замолио за доброхотну заштиту.

— Да, познато ми је — рекао је генерал — али рат је рат, а с козацима нема друго! Ми ћемо већ настојати, да не буде штете!

Генерал Ратко Димитријев човек је шездесетих година, малена раста и једноставна,

али здрава и разборита изражаја лица. Његове очи су тамне и дубоко укопане, а коса нешто проседа. Ход му је лаган, замипљен. Никад нисам видио, да би брзо ходао. Генерал говори гласно и одлучно. Веома је строг, зато га се већма боје, по што га воле. Али кад год би ко од часника о њему говорио, увек се опајало, да свако у Ратку Димитријеву види великог војсковођу.

Са заповедником стигла су овамо још четри генерала, међу њима и генерал Колонтај, који је био главар војничког железничарства. Побочником заповедника био је пуковник Маркијевиц, Пољак, који је међутим веома слабо говорио пољачки. Пуковник Маркијевиц постао је касније заповедник града Тарнова. Његов брат одветник је у Кракову.

Главар генералног стожера војске био је пуковник Доброволскиј, мален јак и строг господин.

Док су се млађи часници радо шалили и говорили о брзом освојењу Кракова и о одлучном боју у Немачкој, виши су часници били мвога ћутливији, али свима им се на лицу читало, да гаје мржњу против Немаца и Мађара.

Генерал Димитријев дотакнуо се у разговору самном и политичких питања. О Аустро-Угарској је казао:

— Свему је цар Виљем крив! Ваш цар не би био ратовао, да није немачки цар на том радио. Али руска војска не ће мировати, док не уђе у Берлин и док не порази Немачку.

На моју примедбу, да је монархији било немогуће оставити престолонаследниково уморство неосвећено, одвратио ми је генерал:

— Да, али онда је требало повести рат само против Србије, али не и против Русије!

Спрам руског војсковође нисам након овакове изјаве имао већ никаквих разлога.

Генерал изразио се предамном, као пред Пољаком, веома ласкаво о мојим земљацима:

— Пољска ће постати краљевином, те ће добити веће слободе.

Уверавао ме је, да је цар веома склон Пољацима и Пољској.

Генерал је говорио и о Угарској и о Мађарима.

Једне вечери седео сам око девет сати звечером, кад генерал венредно узбуђено уђе у стан, што није иначе било његовим обичајем, те рече :

— Знате ли, шта се догодило, шта су учинили? Бацили су у Тарнов бомбе од 42 центиметара. На колодвор и на реалку. Све је онде разорено! То су били Мађари! Али ти ће ми то платити! Да сада дођем у Угарску, дао бих прва два града, што би смо их освојили, сравнити са земљом.

Концем јануара кренуло је заповедништво војске у Јасло.

Генерал се пријатно самном опростио, те ми дозначио угљена и дао «бомашку» (исказницу), да овај стан није ни за кога више на расположење.

Сад је већ нестало одавде и војске генерала Ратка Димитријева, а ја се надам, да је време кушње за нас отишло у неповрат и да ће нашим храбрим савезничким четата успети да извојују домовни личан мир.»

«Р-ц.»

КОВЧЕЖИЋ.

Идеал мужа у Јапану.

Један јапански часопис запитао је своје читатељице, какав треба да буде прави ожењени човек? Ту су јапанске лепотице навеле сва својства, која траже од узорна мужа, па су их сложили по важности :

Муж не сме бити шкртица, не сме се сувише бавити својом властитом тоалетом; он мора имати праву мужевну појаву, мора се изразивати јасно и бистро, а не натупати и нагађати. У свим приликама ваља да се брзо одлучи, треба да је доста мудар, да се може избавити из сваке непогоде. Муж мора имати идеал по свом властитом избору. Кућни ред мора прецутити супрузи, а изим свега никад се не сме показати у кухињи. Супругине шешире и хаљине не сме критиковати, не сме ни са другим особама о томе у потаји говорити. Мора се пазити, да не постане предебо, те напакон нека не буде љубоморан.

Састанци за нашу потпорну благајницу.

Врло нагло расте број оних, који су похитали да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

О Г Л А С И.

Огласи се примају у наклади

ЊИВЕ

Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене преплатне цене добијају наши поштовани преплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неоченивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табану овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учяће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, називаће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.